

ROBIN SHARMA

ΤΟ ΚΛΑΜΠ ΤΩΝ 5 Π.Μ.

μετάφραση
Παναγιώτης Δρεπανιώτης

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΔΙΟΠΤΡΑ

Μήνυμα + Αφιέρωση από τον συγγραφέα

Νιώθω τεράστια ευγνωμοσύνη που κρατάτε αυτό το βιβλίο στα χέρια σας. Βαθιά μέσα μου ελπίζω ότι θα συμβάλει με θαυμαστό τρόπο στην πλήρη εκδήλωση των χαρισμάτων και των ταλέντων σας. Ότι θα προκαλέσει επαναστάσεις και μεγάλους μετασχηματισμούς στη δημιουργικότητα, την παραγωγικότητα, την ευημερία και στις υπηρεσίες σας προς τον κόσμο.

«Το κλαμπ των 5 π.μ.» βασίζεται σε μια έμπνευση και μια μέθοδο που διδάσκω ήδη σε διάσημους επιχειρηματίες, σε διευθύνοντες συμβούλους φημισμένων εταιρειών, σε μεγάλα αστέρια του αθλητισμού, σε είδωλα της μουσικής και σε μέλη βασιλικών οικογενειών —με εξαιρετική επιτυχία— εδώ και περισσότερα από είκοσι χρόνια.

Έγραψα το βιβλίο που κρατάτε σε διάστημα τεσσάρων χρόνων, σε μέρη όπως η Ιταλία, η Νότια Αφρική, ο Καναδάς, η Ελβετία, η Ρωσία, η Βραζιλία και ο Μαυρίκιος. Μερικές φορές οι λέξεις κυλούσαν ανεμπόδιστες, σαν καλοκαιρινή αύρα που δρόσιζε την πλάτη μου κι άλλες φορές χρειαζόταν αγώνας για να κατορθώσω να προχωρήσω. Μερικές φορές ένιωθα να υψώνω τη λευκή σημαία της δημιουργικής αδυναμίας σε άλλες περιόδους αυτής της έντονα πνευματικής διαδικασίας αισθανόμουν μια ευθύνη ανώτερη από τις ατομικές μου ανάγκες, που με ενθάρρυνε να συνεχίσω.

Για να γράψω αυτό το βιβλίο για εσάς, έδωσα ό,τι υπήρχε μέσα μου να δώσω. Κι ευχαριστώ βαθιά όλους τους καλούς ανθρώπους, σε κάθε γωνιά του πλανήτη, που μου παραστάθηκαν μέχρι να ολοκληρώσω το «Κλαμπ των 5 π.μ.».

Με όλη την καρδιά μου, λοιπόν, αφιερώνω ταπεινά αυτό το έργο σε εσάς — τους αναγνώστες και τις αναγνώστριές του. Ο κόσμος χρειάζεται περισσότερες ηρωίδες και ήρωες και δεν υπάρχει λόγος να καθόμαστε να περιμένουμε — αφού έχετε ήδη μέσα σας ό,τι χρειάζεται για να το κατορθώσετε κι εσείς. Αρχίζοντας από σήμερα.

Με αγάπη + σεβασμό

«Θα έχουμε μια αιωνιότητα για να γιορτάζουμε τις νίκες μας, αλλά μόνο λίγες ώρες ως την ανατολή για να τις κερδίσουμε». **Έμι Καρμάικλ**

«Αν θες τη γνώμη μου, ποτέ δεν είναι πολύ αργά ή, στην περίπτωση μου, ποτέ δεν είναι πολύ νωρίς για να γίνεις όποιος θέλεις να είσαι... ελπίζω να ζήσεις μια ζωή που να σε κάνει περήφανο. Αν δεν σε κάνει όμως, ελπίζω να έχεις τη δύναμη να τα ξαναπιάσεις όλα από την αρχή». **Φ. Σκοτ Φιτζέραλντ**

«Κι εκείνους που τους έβλεπαν να χορεύουν τους περνούσαν για τρελούς εκείνοι που δεν άκουγαν τη μουσική». **Φρίντριχ Νίτσε**

Περιεχόμενα

1. Η επικίνδυνη πράξη.....	13
2. Μια καθημερινή φιλοσοφία για το πώς γίνεσαι θρύλος.....	15
3. Μια αναπάντεχη συνάντηση με έναν απροσδόκητο άγνωστο	27
4. Εγκαταλείποντας τη μετριότητα και καθετί συνηθισμένο	37
5. Μια αλλόκοτη περιπέτεια προς την πρωινή αριστεία.....	67
6. Η πτήση προς την κορυφαία παραγωγικότητα, τη δεξιοτεχνία και την ακαταμάχητη ζωή	82
7. Η προετοιμασία της μεταμόρφωσης αρχίζει στον παράδεισο	100
8. Η μέθοδος των 5 π.μ.: Το πρωινό πρόγραμμα των κατασκευαστών του κόσμου.....	113
9. Το πλαίσιο για την έκφραση του μεγαλείου.....	130
10. Οι τέσσερις εστιασείς των δημιουργών της Ιστορίας.....	151
11. Ταξίδι στα ρεύματα της ζωής.....	220
12. Το κλαμπ των 5 π.μ. ανακαλύπτει το πρωτόκολλο για την εγκατάσταση μιας συνήθειας.....	234
13. Το κλαμπ των 5 π.μ. μαθαίνει τη φόρμουλα 20/20/20	288
14. Το κλαμπ των 5 π.μ. κατανοεί την ουσία του ύπνου.....	329
15. Το κλαμπ των 5 π.μ. μαθαίνει τις δέκα τακτικές της ισόβιας μεγαλοφυΐας.....	347
16. Το κλαμπ των 5 π.μ. αγκαλιάζει τους δίδυμους κύκλους της εξέχουσας απόδοσης.....	383
17. Τα μέλη του Κλαμπ των 5 π.μ. γίνονται ήρωες της ζωής τους	431
Επίλογος: Μετά από πέντε χρόνια	451

Κεφάλαιο 1

Η επικίνδυνη πράξη

Ένα όπλο θα ήταν υπερβολικά βίαιο. Μια θηλιά θα ήταν υπερβολικά παλιομοδίτικη. Και η λεπίδα ενός μαχαριού στον καρπό θα ήταν υπερβολικά σιωπηλή. Έτσι, το ερώτημα έγινε: *Πώς τελειώνει μια κάποτε λαμπερή ζωή με τρόπο που να είναι γρήγορος και με ακρίβεια, που να προκαλέσει ελάχιστη ανακατωσούρα αλλά και μέγιστο αντίκτυπο;*

Πριν από μόλις έναν χρόνο οι περιστάσεις ήταν εντυπωσιακά πιο ελπιδοφόρες. Ο θαυμασμός ήταν μεγάλος για την επιχειρηματία, μια κορυφαία του κλάδου της, μια ηγέτιδα στην κοινωνία, μια φιλόνητο. Πλησίαζε πια στα σαράντα της ενώ οδηγούσε την εταιρεία τεχνολογίας της —την οποία είχε ιδρύσει από το δωμάτιό της στη φοιτητική εστία του κολεγίου της— σε ολόένα και υψηλότερα επίπεδα κυριαρχίας στην αγορά, παράγοντας προϊόντα που θαύμαζαν οι πελάτες της.

Τώρα όμως ήταν στόχος μιας απρόσμενης επίθεσης, αντιμετώπιζε ένα κακόβουλο και φθονερό πραξικόπημα που θα της στερούσε την ίδια της την επιχείρηση, στο χτίσιμο της οποίας είχε επενδύσει το μεγαλύτερο κομμάτι της ζωής της, και θα την ανάγκαζε να αναζητήσει καινούρια δουλειά.

Ήταν τέτοια η βιαιότητα αυτής της αναπάντεχης μεταστροφής των πραγμάτων, ώστε είχε γίνει πραγματικά αφόρητη για την επιχειρηματία. Κάτω από την τυπική ψυχρή της εμφάνιση

χτυπούσε μια καρδιά που νοιαζόταν, που συμπονούσε, που αγαπούσε βαθιά. Ένωθε πως την είχε προδώσει η ίδια της η ζωή. Ότι της άξιζε κάτι πολύ καλύτερο.

Σκέφτηκε να καταπιεί όλα τα υπνωτικά χάπια από ένα τεράστιο μπουκάλι. Με αυτόν τον τρόπο η μοιραία πράξη δεν θα άφηνε σημάδια. Πάρ' τα όλα και τελείωνε τη δουλειά στα γρήγορα, σκεφτόταν. Πρέπει να ξεφύγω από αυτόν τον πόνο.

Τότε παρατήρησε κάτι στην κομψή δρύινη σιφονιέρα στην κατάλευκη κρεβατοκάμαρά της — ένα εισιτήριο που της είχε δώσει η μητέρα της για ένα συνέδριο προσωπικής βελτίωσης. Η επιχειρηματίας γελούσε συνήθως με τους ανθρώπους που συμμετείχαν σε τέτοιες εκδηλώσεις, τους ονόμαζε «οπασμενο-πτεράκηδες» κι έλεγε ότι αναζητούσαν τις συμβουλές κάποιων ψευτογκουρού ενώ είχαν ήδη μέσα τους όλα όσα χρειάζονταν για να ζήσουν μια γόνιμη και πετυχημένη ζωή.

Ίσως ήταν ώρα να ξανασκεφτεί την άποψή της. Δεν έβλεπε να έχει πολλές επιλογές. Θα πήγαινε στο σεμινάριο — και θα ζούσε ίσως κάποια σημαντική εμπειρία που θα της έσωζε τη ζωή. Ή θα αναζητούσε τη γαλήνη. Με έναν γρήγορο θάνατο.

Κεφάλαιο 2

Μια καθημερινή φιλοσοφία για το πώς γίνεσαι θρύλος

«Μην αφήνεις τη φωτιά σου να σβήσει, σπίθα-σπίθα αναντικατάστατη στους ανέλπιδους βούρκους του όχι εντελώς, του όχι ακόμα, του καθόλου. Μην αφήνεις τον ήρωα μέσα στην ψυχή σου να χάνεται στη μοναχική απογοήτευση για τη ζωή που άξιζες και ποτέ δεν κατόρθωσες να πλησιάσεις. Μπορείς να κερδίσεις τον κόσμο που ποθείς. Υπάρχει. Είναι πραγματικός. Είναι εφικτός. Είναι δικός σου». **Άν Ραντ**

Ήταν σπουδαίος ομιλητής. Ένας γνήσιος Γητευτής.

Κοντά στα τέλη της σταδιοδρομίας του, έχοντας πια ογδονταρίσει, είχε κερδίσει τον παγκόσμιο σεβασμό ως δεξιότηχνης της έμπνευσης, ως θυρλικός ηγέτης, ως ακέραιος πολιτικός άντρας που βοηθούσε τους απλούς ανθρώπους να αναδείξουν τα μεγαλύτερα χαρίσματά τους.

Σε μια κοινωνία γεμάτη ασάθεια, αβεβαιότητα και ανασφάλεια, οι ομιλίες του Γητευτή μαγνήτιζαν πλήθη που συνήθως βλέπουμε σε στάδια, ανθρώπους που δεν αποζητούσαν μόνο να ζήσουν αριστοτεχνικά τη ζωή τους, γεμίζοντάς τη με δημιουργικότητα, παραγωγικότητα και ευημερία, αλλά και να τη βιώσουν με πάθος που θα βελτίωνε την ανθρωπότητα. Έτσι ώστε τελικά να νιώσουν με βεβαιότητα ότι θα αφήσουν πίσω

τους μια θαυμαστή κληρονομιά, ότι θα χαράξουν το σημάδι τους για τις γενιές που θα ακολουθήσουν.

Η δουλειά του άντρα εκείνου ήταν μοναδική. Κατόρθωνε να συνδυάζει ιδέες που ενίσχυαν τον πολεμιστή μέσα στον χαρακτήρα μας και ιδέες που τιμούσαν τον εκφραστικό ποιητή που ζει μέσα στην καρδιά μας. Το μήνυμά του έδειχνε στους ανθρώπους της καθημερινότητας πώς να τα καταφέρουν στα πιο υψηλά επίπεδα του κόσμου των επιχειρήσεων, αλλά ταυτόχρονα και πώς να αποκτήσουν ξανά τη μαγεία μιας πλούσιας, αξιοβίωτης ζωής. Τον τρόπο να επιστρέφουμε στην αίσθηση του ενθουσιασμού που γνωρίζαμε κάποτε, πριν ο σκληρός και ψυχρός κόσμος βάλει δεσμά στη φυσική μας μεγαλοφυΐα με ένα όργιο περίπλοκων, επιπόλαιων και τεχνολογικών περισπασμών.

Μολονότι ο Γητευτής ήταν ψηλός, τα προχωρημένα χρόνια του τον είχαν αφήσει λίγο σκυφτό. Περιπατώντας στην εξέδρα, βηματίζε προσεκτικά αλλά και με αξιοπρέπεια. Ήταν πολύ κομψός με το κοστούμι του, ανθρακί με λεπτή λευκή ρίγα, που του πήγαινε τέλεια. Τα γυαλιά του, σε απόχρωση του μπλε, του πρόσθεταν τη σωστή δόση χαλαρότητας και άνεσης.

«Η ζωή είναι πολύ μικρή για να περιφρονείτε τα ταλέντα σας», είπε ο Γητευτής στην αίθουσα με τις χιλιάδες κόσμο. «Γεννηθήκατε έχοντας την ευκαιρία αλλά και την ευθύνη να γίνετε θρύλοι. Έχετε φτιαχτεί να κατορθώνετε σχέδια με κορυφαία μαστοριά, έχετε σχεδιαστεί να κάνετε πραγματικότητα ασυνήθιστα σημαντικές επιδιώξεις, έχετε κατασκευαστεί να είστε μια δύναμη του καλού πάνω σε αυτόν τον μικροσκοπικό πλανήτη. Έχετε μέσα σας τη δύναμη να ανακτήσετε την κυριαρχία σας και το αρχέγονο μεγαλείο σας σε έναν πολιτισμό που έχει γίνει αρκετά απολίτιστος. Να επαναφέρετε την ευγενική ζωή σας

μέσα στην παγκόσμια κοινότητα ανθρώπων που, στην πλειοψηφία τους, αγοράζουν όμορφα υποδήματα και αποκτούν ακριβά πράγματα, αλλά σπανίως επενδύουν για να βελτιώσουν τον εαυτό τους. Για να ηγηθείτε ατομικά, χρειάζεται —όχι είναι απαραίτητο— να σταματήσετε να είστε ψηφιακά ζόμπι, εξαρτημένα ανελέητα από ψηφιακές συσκευές, να ανασυγκροτήσετε τη ζωή σας ώστε να είναι πρότυπο ικανοτήτων και υπόδειγμα εντιμότητας και να απαλλαχτείτε από τον εγωκεντρισμό που περιορίζει τους καλούς ανθρώπους. Οι σπουδαίες γυναίκες και οι σπουδαίοι άντρες του κόσμου μας πρόσφεραν, όλοι τους, δεν έπαιρναν. Αρνηθείτε τη διαδεδομένη αυταπάτη πως νικητές βγαίνουν όσοι συγκεντρώνουν τα περισσότερα. Αντίθετα: κάντε έτσι τη δουλειά σας ώστε να είναι ηρωική — καταπλήξτε τον κλάδο σας με την ποιότητα της πρωτοτυπίας της, αλλά και με τη γενικότερη συμβολή της. Καθώς θα προχωράτε με αυτόν τον τρόπο, η σύστασή μου είναι να οργανώνετε την προσωπική ζωή σας με ατσάλινη ηθική, με άφθονη κι αξιθαύμαστη ομορφιά, πάντα ανυποχώρητοι στην προστασία της εσωτερικής σας γαλήνης. Έτσι θα απογειωθείτε, φίλες και φίλοι μου, σαν άγγελοι. Έτσι θα περπατήσετε μαζί με τους θεούς».

Ο Γητευτής σταμάτησε. Πήρε βαθιά ανάσα, μεγάλη σαν ψηλό βουνό. Η αναπνοή του άρχισε να δυσκολεύει, κάνοντας έναν *συριστικό* θόρυβο στην εισπνοή. Κάρφωσε το βλέμμα του στις μοντέρνες μαύρες μπότες του, που έμοιαζαν γυαλισμένες από φαντάρο για επιθεώρηση.

Όσοι κάθονταν στην πρώτη σειρά είδαν ένα μοναχικό δάκρυ να κυλάει στο ταλαιπωρημένο από τα χρόνια αλλά κάποτε όμορφο πρόσωπό του.

Η ματιά του έμεινε καρφωμένη κάτω. Η σιωπή του ήταν εκκωφαντική. Ο Γητευτής φαινόταν να μην πατάει σταθερά.

Μετά από μερικές έντονες στιγμές, που έκαναν κάποιους στο ακροατήριο να στριφογυρίζουν στα καθίσματά τους, ο Γητευτής άφησε κάτω το μικρόφωνο που κρατούσε με το αριστερό χέρι του. Με το ελεύθερο χέρι του έψαξε απαλά σε μια τσέπη του παντελονιού του κι έβγαλε ένα προσεκτικά διπλωμένο λινό μαντίλι. Σκούπισε το μάγουλό του.

«Καθένας σας έχει στη ζωή του ένα κάλεσμα. Καθένας σας διαθέτει στο πνεύμα του το ένστικτο για να διακριθεί. Κανείς σε αυτή την αίθουσα δεν χρειάζεται να μαρμαρώνει και να παραμένει στον μέσο όρο, υποκύπτοντας στη μαζική επικράτηση του μετρίου στις συμπεριφορές που διακρίνουμε στην κοινωνία και στη συλλογική καταστροφή του επιχειρηματικού επαγγελματισμού, που είναι τόσο φανερό στην παραγωγή. Ο περιορισμός δεν είναι τίποτα περισσότερο από μια λογική που χρησιμοποιούν καθημερινά υπερβολικά πολλοί καλοί άνθρωποι και φτάνουν να πιστέψουν ότι είναι η πραγματικότητα. Με πληγώνει κατάκαρδα να βλέπω τόσο πολλούς ανθρώπους με μεγάλες δυνατότητες να μένουν εγκλωβισμένοι σε ένα αφήγημα που ιστορεί γιατί δεν μπορούν να είναι εξαιρετικοί, επαγγελματικά και ατομικά. Πρέπει να θυμάστε ότι οι δικαιολογίες είναι πλάνες, οι φόβοι είναι ψεύτες και οι αμφιβολίες είναι κλέφτρες».

Πολλοί κούνησαν καταφατικά το κεφάλι. Κάποιοι χειροκρότησαν ευγενικά. Ακολούθησαν κι άλλοι, πολύ περισσότεροι, που χειροκρότησαν δυνατά.

«Σας καταλαβαίνω. Πραγματικά καταλαβαίνω», συνέχισε ο Γητευτής.

«Γνωρίζω ότι στη ζωή σας έχετε περάσει από δύσκολες εποχές. Ισχύει για όλους μας. Κατανοώ ότι μπορεί να νιώθετε ότι τα πράγματα δεν εξελίχθηκαν όπως τα σκεφτόσαστε όταν ήσαστε μικρά παιδιά, όλο φωτιά, πάθος και δέος. Δεν είχατε σχεδιάσει

να είναι ίδιες όλες οι μέρες σας, έτσι δεν είναι; Σε κάποια εργασία που ίσως προκαλεί ασφυξία στην ψυχή σας. Όπου έχετε να κάνετε με αγχωτικές ανησυχίες και με ατελείωτες ευθύνες που πνίγουν την επινοτικότητα σας και κλέβουν την ενέργειά σας. Να λαχταράτε ασήμαντες επιδιώξεις και να αποζητάτε την άμεση υλοποίηση κοινότοπων επιθυμιών, που συχνά καθοδηγούνται από μια τεχνολογία που μας υποδουλώνει αντί να μας απελευθερώνει. Να ζείτε την ίδια εβδομάδα ξανά και ξανά, κάποιες χιλιάδες φορές, και να την ονομάζετε ζωή. Πρέπει να σας πω ότι υπάρχουν υπερβολικά πολλοί ανάμεσά μας που πεθαίνουν στα τριάντα και τους θάβουν στα ογδόντα τους. Λοιπόν, πραγματικά σας κατανοώ. Ελπίζατε ότι τα πράγματα θα ήταν διαφορετικά. Πιο ενδιαφέροντα. Πιο συναρπαστικά. Πιο ικανοποιητικά, πιο ξεχωριστά, πιο μαγικά».

Η φωνή του Γητευτή έτρεμε καθώς πρόφερε αυτές τις τελευταίες λέξεις. Για μια στιγμή δυσκολεύτηκε να ανασάνει. Η ανησυχία στο πρόσωπό του σχημάτισε μια γωνία στο φρύδι του. Κάθισε σε μια κρεμ πολυθρόνα που είχε τοποθετήσει προσεκτικά ένας βοηθός του στην άκρη της σκηνής.

«Και ναι, γνωρίζω ότι είστε και πολλοί σε αυτή την αίθουσα που αγαπάτε τη ζωή που ζείτε. Έχετε σημειώσει επικά κατορθώματα στον κόσμο, ασχολείστε απόλυτα με αυτό που θέλετε και προσφέρετε πλούτο στην οικογένεια και στην κοινότητά σας, με ενέργεια που συνορεύει με το εξώκοσμο. Σπουδαία δουλειά. Μπράβο σας. Όμως κι εσείς έχετε ζήσει εποχές που νιώθατε χαμένοι στην ψυχρή και επικίνδυνη κοιλάδα του σκότους. Κι εσείς έχετε γνωρίσει την κατάρρευση του δημιουργικού μεγαλείου σας και τη συρρίκνωση των παραγωγικών κορυφών σας σε έναν μικρό σκοτεινό κύκλο βολέματος, φόβων και μωδιάσματος, που πρόδωσαν τα μέγαρα της μαστορίας και τις

δεξαμενές της γενναιότητας μέσα σας. Κι εσείς έχετε απογοητευτεί από τους στείρους χειμώνες μιας ζωής που επαναλαμβάνεται κάθε βδομάδα. Κι εσείς έχετε νιώσει την απόρριψη σε πολλά από τα πιο εμπνευσμένα παιδικά όνειρά σας. Κι εσείς έχετε πληγωθεί από ανθρώπους που εμπιστευτήκατε. Κι εσείς είδατε τα ιδανικά σας να καταστρέφονται. Και η δική σας αγαθή καρδιά ποδοπατήθηκε και νιώσατε τη ζωή σας να αποδεκατίζεται σαν ερειπωμένη χώρα ύστερα από την εισβολή φιλόδοξων ξένων εισβολέων».

Η σπλαιώδης αίθουσα συνεδρίων παρέμενε εκκωφαντικά βουβή.

«Όπου και αν βρίσκεστε πάνω στη διαδρομή της ζωής σας· απλώς μην αφήσετε τον πόνο ενός ατελούς παρελθόντος να σταθεί εμπόδιο στη δόξα του θαυμάσιου μέλλοντός σας. Έχετε πολύ περισσότερη δύναμη από αυτή που ίσως νιώθετε τώρα. Εξαισίες νίκες —και άμεσες ευλογίες— έρχονται μπροστά σας. Κι εσείς βρίσκεστε στο ακριβές σημείο για να υποδεχτείτε την αναγκαία ανάπτυξη και να μπορέσετε να ζήσετε την ασυνήθιστα παραγωγική, εξαιρετικά θαυμαστή και ανυπολόγιστα επιδραστική ζωή που έχετε κερδίσει, ξεπερνώντας τις πιο σκληρές δοκιμασίες σας. Τίποτα δεν πάει στραβά αυτή τη στιγμή, ακόμη και αν έχετε την αίσθηση ότι τα πάντα καταρρέουν. Αν νιώθετε ότι η ζωή σας είναι τώρα ένα κουβάρι, αυτό συμβαίνει απλώς και μόνο επειδή οι φόβοι σας είναι μια στάλα πιο δυνατοί από την πίστη σας. Μπορείτε, με εξάσκηση, να χαμηλώσετε την ένταση της φοβισμένης εσωτερικής φωνής σας. Και να δυναμώσετε τους τόνους της πιο θριαμβευτικής πλευράς σας. Η αλήθεια είναι ότι κάθε απαιτητικό συμβάν που έχετε ζήσει, κάθε τοξικό πρόσωπο που έχετε συναντήσει και όλες οι δοκιμασίες που έχετε υπομείνει ήταν η τέλεια προετοιμασία για να γίνετε ο

άνθρωπος που είστε τώρα. Ήταν απαραίτητα τα μαθήματα αυτά για να ενεργοποιήσουν τους θησαυρούς, τα ταλέντα και τις δυνάμεις που τώρα αφυπνίζονται στο εσωτερικό σας. Τίποτα δεν ήταν τυχαίο. Χαμένο δεν πήγε τίποτα. Βρίσκεστε, χωρίς αμφιβολία, ακριβώς εκεί που χρειάζεται να είστε για να ξεκινήσετε τη ζωή των πιο σπουδαίων επιθυμιών σας. Μια ζωή που μπορεί να σας οδηγήσει να χτίσετε αυτοκρατορίες και να αλλάξετε τον κόσμο. Ακόμη και να γράψετε ιστορία».

«Εύκολα λέγονται όλα αυτά, αλλά στην πραγματικότητα τα πράγματα είναι πολύ πιο δύσκολα», φώναξε ένας άντρας που φορούσε κόκκινο καπελάκι μπίτζμπολ και καθόταν στην πέμπτη σειρά. Ήταν ντυμένος σπορ, με γκριζο μπλουζάκι και σκισμένο τζιν, από αυτά που αγοράζεις έτοιμα με σκισίματα σε κάθε εμπορικό κέντρο. Η έκρηξη αυτή θα μπορούσε να δείχνει ασέβεια, αλλά ο τόνος της φωνής του ακροατή και η γλώσσα του σώματός του έδειχναν γνήσιο θαυμασμό για τον Γητευτή.

«Συμφωνώ μαζί σου, υπέροχο ανθρώπινο πλάσμα», απάντησε ο Γητευτής με θέρμη που άγγιξε όλους τους συμμετέχοντες και δυναμώνοντας λίγο τη φωνή του καθώς σηκωνόταν από την πολυθρόνα του. «Οι ιδέες δεν αξίζουν τίποτε αν δεν τις συνοδεύει η εφαρμογή τους. Ακόμη κι η ελάχιστη εφαρμογή αξίζει πάντα περισσότερο από τις πιο σπουδαίες προθέσεις. Κι αν ήταν εύκολο να είμαστε αξιοθαύμαστοι άνθρωποι και να καλλιεργούμε μια σπουδαία ζωή, θα το έκαναν όλοι. Καταλαβαίνετε τι εννοώ;»

«Και βέβαια, φίλε», απάντησε ο άντρας με το κόκκινο καπελάκι, τρίβοντας ταυτόχρονα με το δάχτυλο το κάτω χέιλι του.

«Η κοινωνία μας έχει πείσει για μια σειρά μισές αλήθειες», συνέχισε ο Γητευτής. «Ότι η καλοπέραση είναι προτιμότερη από το τρομακτικό αλλά και μεγαλειώδες γεγονός ότι κάθε

δυνατότητα προϋποθέτει σκληρή δουλειά, τακτική επανεφεύρεση του εαυτού μας και αφοσίωση βαθιά σαν θάλασσα — για να μπορούμε καθημερινά να απομακρυνόμαστε από τα ασφαλή λιμάνια μας. Πιστεύω ότι ο πειρασμός του εφησυχασμού και της άνετης ζωής είναι, τελικά, πράγματα εκατό φορές πιο σκληρά από μια ζωή όπου βουτάς στα βαθιά και υποσπιρίζεις ανυποχώρητα τα πιο λαμπρά από τα όνειρά σου. *Ότι η παγκόσμια κλάση αρχίζει εκεί που τελειώνει η ζώνη της άνεσής σας είναι ένας κανόνας που τον θυμούνται πάντα οι πιο επιτυχημένοι, οι πιο επιδραστικοί, οι πιο ευτυχημένοι».*

Ο άντρας κούνησε το κεφάλι του. Το ίδιο έκαναν και πολλοί άλλοι, διάσπαρτοι στο ακροατήριο.

«Έχουμε προγραμματιστεί από μικροί να σκεφτόμαστε ότι δεν χρειάζεται μεγάλη προσπάθεια για να προχωράμε στη ζωή μας, εφόσον βασιζόμαστε στις αξίες της επιδεξιότητας, της ευφυΐας, της εντιμότητας. Έτσι, αν ο δρόμος δυσκολέψει και χρειάζεται λίγη υπομονή, νομίζουμε ότι βρισκόμαστε σε λάθος μονοπάτι», σχολίασε ο Γητευτής πιάνοντας το μπράτσο της πολυθρόνας και βολεύοντας ξανά το λεπτό του σώμα.

«Ενθαρρύνουμε μια κοινωνία μαλθακών, αδύναμων, εύθραυστων ανθρώπων, που δεν μπορούν να τηρήσουν υποσχέσεις, που αθετούν δεσμεύσεις κι εγκαταλείπουν όλες τις ελπίδες τους μόλις βρεθούν αντιμέτωποι με το παραμικρό εμπόδιο».

Ο ρήτορας αναστέναξε βαθιά.

«Η δυσκολία κάνει καλό. Το πραγματικό μεγαλείο και η πραγματοποίηση της εσωτερικής σου μεγαλοφυΐας πρέπει να είναι κάτι δύσκολο, ένας άθλος. Μόνο όσοι έχουν αρκετή αφοσίωση για να φτάσουν ως τις πύρινες άκρες των ακρότατων ορίων τους θα μπορέσουν να τα επεκτείνουν. Και αυτά που υποφέρεις με όσα συμβαίνουν στο ταξίδι της υλοποίησης των

ειδικών δυνάμεών σου, των ισχυρότερων ικανοτήτων και των πιο εμπνευσμένων φιλοδοξιών σου είναι μια από τις μεγαλύτερες πηγές ανθρώπινης ικανοποίησης. Ένα σπουδαίο μυστικό για την ευτυχία —και την εσωτερική γαλήνη— είναι να γνωρίζεις πως έκανες οτιδήποτε χρειάστηκε για να κερδίσεις την ανταμοιβή σου και ότι επένδυσες με πάθος στη μεγάλη, τολμηρή προσπάθεια να κατορθώσεις ό,τι καλύτερο. Ο Μάιλς Ντέιβις, ο θρύλος της τζαζ, πίεσε πολύ τον εαυτό του ώστε να ξεπεράσει αυτά που θεωρούσαν στην εποχή του φυσιολογικά για τον κλάδο του και να κατορθώσει να αξιοποιήσει πλήρως το θαυμαστό δυναμικό του. Ο Μιχαήλ Άγγελος έκανε τεράστιες θυσίες, διανοητικές, συναισθηματικές, σωματικές και πνευματικές, καθώς δημιουργούσε την επιβλητική τέχνη του. Η Ρόζα Παρκς, μια απλή μοδίστρα με τεράστιο κουράγιο, άντεξε στον ωμό εξευτελισμό όταν φυλακίστηκε επειδή δεν σηκώθηκε από τη θέση της σε ένα φυλετικά διαχωρισμένο λεωφορείο — και με αυτή την πράξη της προκάλεσε τη γέννηση του κινήματος για τα πολιτικά δικαιώματα. Ο Κάρολος Δαρβίνος επέδειξε την αποφασιστικότητα που χρειάζεται η επιδεξιότητα να μελετάς όστρακα —ναι, όστρακα— επί οκτώ ατέλειωτα χρόνια, καθώς προχωρούσε στην ανάπτυξη της διάσημης Θεωρίας της Εξέλιξης. Σήμερα η πλειοψηφία του σύγχρονου κόσμου, που σπαταλούν τεράστιο ποσοστό του χρόνου τους παρακολουθώντας ποτάμια από σέλφι, σχολιάζοντας το πρωινό που καταναλώνουν οι διαδικτυακοί τους φίλοι και παίζοντας βίαια βιντεοπαιχνίδια, θα αντιδρούσε σε αυτού του είδους την αφοσίωση στη βελτιστοποίηση της ειδημοσύνης χαρακτηρίζοντάς τη “τρέλα”», επισήμανε ο Γητευτής, παρατηρώντας εξεταστικά όλη την αίθουσα σαν να ήταν αποφασισμένοι να κοιτάξει κατάματα καθέναν από τους συμμετέχοντες.

«Ο Στίβεν Κινγκ διδασκε συγγραφή ως καθηγητής σε κολέγιο και δούλευε σε βιομηχανικό καθαριστήριο προτού πουλήσει την *Κάρι*, το μυθιστόρημα που τον έκανε διάσημο», συνέχισε ο ηλικιωμένος παρουσιαστής. «Επίσης, πρέπει να γνωρίζετε ότι ο Κινγκ είχε απογοητευτεί τόσο πολύ από τις απορρίψεις και τις αρνητικές απαντήσεις, που πέταξε στα σκουπίδια ό,τι είχε γράψει δουλεύοντας στο ταλαιπωρημένο τροχόσπιτό του και είχε παραιτηθεί από την προσπάθεια. Μόνο επειδή ανακάλυψε τυχαία τις σελίδες η σύζυγός του Ταμπίθα, ενώ εκείνος έλειπε, και τις διάβασε, αφού τις σκούπισε από τις στάχτες, λέγοντας στον συγγραφέα ότι ήταν σπουδαίες, υπέβαλε το χειρόγραφο ο Κινγκ για να εκδοθεί. Αλλά και τότε πάλι, η προκαταβολή για τα δικαιώματα της σκληρόδετης έκδοσης ήταν μόλις δύομισι χιλιάδες δολάρια».

«Σοβαρολογείς;» μουρμούρισε μια γυναίκα που καθόταν κοντά στη σκηνή. Φορούσε ένα φανταχτερό πράσινο καπέλο με ένα μεγάλο πορφυρό φτερό κι ήταν ολοφάνερο πως ήταν άτομο που την ευχαριστούσε να κάνει του κεφαλιού της, αδιαφορώντας για το τι λένε οι άλλοι.

«Απολύτως», είπε ο Γπτεντής. «Και μολονότι ο Βίνσεντ βαν Γκογκ δημιούργησε εννιακόσιους πίνακες και πάνω από χίλια σχέδια στη ζωή του, έγινε διάσημος μετά τον θάνατό του. Η παραγωγική ορμή του δεν εμπνεόταν από το εγωιστικό καύσιμο της δημόσιας επευφημίας, αλλά από ένα σοφότερο ένστικτο, που τον δელέαζε να ανακαλύψει πόσο πολλή από τη δημιουργική του δύναμη θα μπορούσε να ελευθερώσει, αδιαφορώντας για όποιες δυσκολίες έπρεπε να υποστεί. Ποτέ δεν είναι εύκολο να γίνεις θρύλος. Αλλά προτιμώ αυτό το ταξίδι από τον σπαρακτικό εγκλωβισμό στην κοινοτοπία, την οποία βλέπω συνεχώς να αντιμετωπίζουν πάρα πολλοί άνθρωποι

που θα μπορούσαν να γίνουν ήρωες», τόνισε αποφασιστικά ο Γητευτής.

«Πάντως, για να το πω απλά, το σημείο όπου νιώθετε τη μεγαλύτερη δυσφορία είναι το σημείο όπου βρίσκεται η μεγαλύτερη ευκαιρία σας. Τα πιστεύω που σας αναστατώνουν, τα συναισθήματα που σας απειλούν, τα σχέδια που σας εκνευρίζουν και το ξεδίπλωμα των ταλέντων σας, στο οποίο αντιστέκεται το ανασφαλές κομμάτι σας, είναι εκείνο ακριβώς το μέρος όπου πρέπει να βρεθείτε. Κοιτάξε βαθιά μέσα από αυτούς τους διαδρόμους προς το μεγαλείο σας με δημιουργική παραγωγικότητα, αναζητώντας την προσωπική σας ελευθερία και τις κάθε λογής πιθανότητες. Και στη συνέχεια αγκαλιάστε γρήγορα αυτά τα πιστεύω, τα συναισθήματα και τα σχέδια, αντί να ζείτε τη ζωή σας με τρόπο σχεδιασμένο να τα απορρίπτει. Πρέπει να βαδίσετε καταπάνω στα πράγματα που σας τρομάζουν, αυτός είναι ο τρόπος για να ανακτήσετε την ξεχασμένη δύναμή σας. Και για να επιστρέψετε στην αθωότητα και στο δέος που χάσατε μετά τα παιδικά σας χρόνια».

Ξαφνικά ο Γητευτής άρχισε να βήχει. Στην αρχή διακριτικά. Στη συνέχεια βίαια, σαν να τον είχε κυριεύσει κάποιος δαίμονας που ήταν αποφασισμένος να τον εκδικηθεί.

Ένας άντρας με μαύρο κοστούμι και στρατιωτικό κούρεμα, που στεκόταν στο πλάι, μίλησε σε ένα μικρόφωνο που ήταν κρυμμένο διακριτικά στο μανικετόκουμπό του. Τα φώτα άρχισαν να τρεμοσβήνουν και μετά χαμήλωσαν. Κάποιοι από το ακροατήριο, που βρίσκονταν κοντά στην πλατφόρμα, σηκώθηκαν, αβέβαιοι για το τι έπρεπε να κάνουν.

Μια ιδιαίτερα όμορφη γυναίκα, με τα μαλλιά της πιασμένα κότσο, σφιγμένο χαμόγελο και στενό μαύρο κοστούμι με κεντητό λευκό γιακά, ανέβηκε γρήγορα τη μεταλλική σκάλα από

όπου είχε ανέβει και ο Γητευτής στην αρχή της ομιλίας του. Στο ένα της χέρι κρατούσε ένα κινητό και στο άλλο ένα σημειωματάριο φθαρμένο από τη χρήση. Τα κόκκινα ψηλοτάκουνά της ακούγονταν έντονα, «κλικ-κλακ, κλικ-κλακ», καθώς έσπευδε προς τον εργοδότη της.

Όμως η γυναίκα έφτασε πολύ αργά.

Ο Γητευτής κατέρρευσε στο πάτωμα σαν πυγμάχος με μεγάλη καρδιά αλλά μειωμένη πια αντοχή, που δέχτηκε γροθιά καθώς στεκόταν ακόμη στα πόδια του, τρικλίζοντας στον τελευταίο γύρο μιας κάποτε ένδοξης σταδιοδρομίας που θα έπρεπε να έχει τελειώσει πριν από πολλά χρόνια. Ο γηραιός παρουσιαστής έμεινε ακίνητος. Ένα ματωμένο ρυάκι έτρεχε από ένα κόψιμο στο κεφάλι του, συνέπεια της πτώσης του. Δίπλα ήταν τα γυαλιά του. Το μαντίλι βρισκόταν ακόμη στο χέρι του. Τα μάτια του που κάποτε αστραποβολούσαν ήταν κλειστά.

Κεφάλαιο 3

Μια αναπάντεχη συνάντηση με έναν απροσδόκητο άγνωστο

«Μη ζεις σαν να σου απομένουν δέκα χιλιάδες χρόνια. Η μοίρα σου κρέμεται από πάνω σου. Όσο είσαι ακόμη ζωντανός, όσο υπάρχεις ακόμη πάνω στη Γη, προσπάθησε να γίνεις πραγματικά σπουδαίος άνθρωπος». Μάρκος Αυρήλιος, Ρωμαίος αυτοκράτορας

Η επιχειρηματίας έλεγε ψέματα στους ανθρώπους που συναντούσε στο σεμινάριο· τους έλεγε ότι βρισκόταν στην αίθουσα για να μάθει τις καταπληκτικές μεθόδους του Γητευτή για την εκθετική παραγωγικότητα και να ανακαλύψει τη νευροεπιστήμη πίσω από την προσωπική αριστεία — κάτι που είχε κοινό με τους άλλους ηγέτες στον κλάδο της. Ισχυριζόταν ότι προσδοκούσε πως η μεθοδολογία του γκουρού θα της έδινε ασυναγώνιστο πλεονέκτημα σε σύγκριση με τους ανταγωνιστές της εταιρείας της και θα της επέτρεπε να μεγαλώσει γρήγορα τις επιχειρήσεις της και να φτάσει στην αδιαφιλονίκητη κυριαρχία. Εσείς γνωρίζετε την πραγματική αιτία που βρισκόταν εκεί: χρειαζόταν να αποκαταστήσει την ελπίδα της. Και να σώσει τη ζωή της.

Ο καλλιτέχνης είχε έρθει στην εκδήλωση για να κατανοήσει πώς να τροφοδοτήσει τη δημιουργικότητά του και να πολλαπλασιάσει την ικανότητά του ώστε να μπορέσει να αφήσει

ένα ανεξίτηλο σημάδι στον τομέα του με τους πίνακες που θα δημιουργούσε.

Ο άστεγος άντρας, πάλι, έμοιαζε να έχει κωθεί στην αίθουσα συνεδρίων την ώρα που δεν πρόσεχε κανείς.

Η επιχειρηματίας και ο καλλιτέχνης κάθονταν μαζί. Ήταν η πρώτη φορά που συναντιούνταν.

«Λες να πέθανε;» τον ρώτησε εκείνη ενώ ο καλλιτέχνης τίναζε νευρικά τις τζίβες που κρέμονταν από τα ράστα μαλλιά του σαν του Μπομπ Μάρλεϊ.

Η επιχειρηματίας είχε πρόσωπο μακρόστενο, με γωνίες. Άφθονες ρυτίδες και βαθιές χαρακίες αυλάκωναν το μέτωπό της σαν χωράφι μόλις οργωμένο. Τα καστανά μαλλιά της είχαν μεσαίο μήκος κι ήταν κομμένα σε στιλ «αυτά που λέω τα εννοώ και μην τολμήσεις να με κοντράρεις». Ήταν λιπόσαρκη, σαν δρομέας μεγάλων αποστάσεων, με αδύνατα χέρια και ευκίνητα πόδια που ξεπρόβαλαν από τη διακριτική μπλε σινιέ φούστα. Τα μάτια της φανέρωναν θλίψη, από πληγές παλιές που δεν είχαν γιατρευτεί ποτέ. Κι από το τωρινό χάος που είχε μολύνει την αγαπημένη εταιρεία της.

«Δεν ξέρω. Είναι μεγάλος. Έπεσε άσχημα. Τι ήταν κι αυτό, Θεέ μου. Δεν έχω ξαναδεί κάτι τέτοιο», είπε ταραγμένος ο καλλιτέχνης, παίζοντας με ένα σκουλαρίκι του.

«Δεν γνωρίζω το έργο του. Μου είναι καινούρια αυτά τα πράγματα», εξήγησε η επιχειρηματίας. Είχε μείνει καθισμένη, με τα χέρια σταυρωμένα πάνω στο εκρού πουκάμισο που έκλεινε στον λαιμό με έναν πελώριο μαύρο φιόγκο περίτεχνα δεμένο. «Όμως μου άρεσαν πολύ όσα είπε σχετικά με την παραγωγικότητα στην εποχή μας, όπου οι συσκευές καταστρέφουν την επικέντρωσή μας και την ικανότητά μας να σκεφτόμαστε σε βάθος. Τα λόγια του με έκαναν να συνειδητοποιήσω ότι πρέπει να

προστατεύω τους γνωστικούς πόρους μου με πολύ καλύτερο τρόπο», συνέχισε κάπως σφιγμένη. Στην πραγματικότητα δεν ενδιαφερόταν να μοιραστεί όσα περνούσε και προφανώς ήθελε να προστατέψει τη δημόσια εικόνα της· ήταν μια φημισμένη γυναίκα επιχειρηματίας, έτοιμη να ανέβει στο επόμενο επίπεδο.

«Ναι, αμέ, ήταν πρώτο», είπε ο καλλιτέχνης, που φαινόταν νευρικός. «Με έχει βοηθήσει πάρα πολύ. Δεν μπορώ να πιστέψω αυτό που μόλις συνέβη. Δεν γίνονται αυτά, έτσι;»

Ήταν ζωγράφος. Παρακολουθούσε το έργο του Γητευτή επειδή ήθελε να εξελίξει την τέχνη του και, παράλληλα, να βελτιώσει την προσωπική ζωή του. Για κάποιον άγνωστο λόγο, όμως, οι δαίμονες μέσα του φαινόταν να εξουσιάζουν την πραγματική φύση του. Έτσι, σαμποτάριζε μόνος του τις πράκλειες φιλοδοξίες και τις θαυμαστά πρωτότυπες ιδέες του.

Ο καλλιτέχνης ήταν μεγαλόσωμος. Ένα μουσάκι πεταγόταν από το σαγόني του. Φορούσε μαύρο μπλουζάκι και μαύρη βερμούδα, που έφτανε κάτω από τα ροζιασμένα γόνατά του. Την εμπνευσμένη στολή συμπλήρωναν μαύρες μπότες με λαστιχένιες σόλες, από αυτές που μπορεί να έχετε δει να φοράνε στην Αυστραλία. Ένας συναρπαστικός καταρράκτης από τατουάζ κυλούσε από τα δύο μπράτσα και το αριστερό πόδι του. Το ένα έλεγε «Οι πλούσιοι είναι υποκριτές». Το άλλο ήταν κλεμμένο από τον Σαλβαντόρ Νταλί, τον διάσημο Ισπανό καλλιτέχνη. Έλεγε: «Δεν παίρνω ναρκωτικά. Εγώ είμαι το ναρκωτικό».

«Γεια σας, παιδιά», είπε με ανάρμοστα δυνατή φωνή ο άστεγος μερικές σειρές πιο πίσω από την επιχειρηματία και τον καλλιτέχνη. Το αμφιθέατρο άδειαζε ακόμη και το προσωπικό των οπτικοακουστικών ξήλωνε με θόρυβο το σκηνικό. Το προσωπικό της εκδήλωσης καθάριζε το πάτωμα. Από τα μεγάφωνα ακουγόταν ένα χαλαρωτικό κομμάτι των Nightmares on Wax.